

N:o 55.

Ank. till Riksd. Kansli den 26 April 1871, kl. 2 e. m.

*Memorial, angående svenska statens fordran utaf engelska bolaget
The Gellivara company limited.*

(R. A.)

I fråga om återbetalningsskyldigheten för det belopp, 500,000 R:dr, som aktiebolaget The Gellivara company limited från Riksgälds-kontoret utbekommit utaf det vid riksdagen åren 1862 och 1863 beviljade anslag för upprepningar och kanaliseringsarbeten i Lule elf, beslöt 1870 års Riksdag uppdraga åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att genom Kongl. Utrikes-departementets bemedling låta anmoda någon ansedd och opartisk samt för sakens bedömande fullt lämplig engelsk jurist att afgifva sitt yttrande, om och hvilka åtgärder från svenska statens sida kunde vidtagas för att förmå nämnda bolag eller dess styrelse och delegare att fullgöra sina mot staten åtagna förbindelser.

Sedan Fullmäktige, till fullgörande af detta, genom Riksdagens skrifvelse N:o 20 af den 23 April sistlidet år, dem gifna uppdrag, hos Statsministern för utrikes ärendena anhållit om Utrikes-departementets bemedling för erhållandet af ett sådant yttrande och dervid till upplysning om den sak, hvarom fråga vore, samt tillkomsten och innehållet af de förbindelser, genom hvilkas uraktlåtna fullgörande statens fordringsanspråk emot ofvanbemälda bolag uppstått, ej allenast meddelat en sammandragen underrättelse om vilkoren för det beviljade statsanslagets erhållande och bestämmelserna angående utförandet af de arbeten, hvartill det anvisats, utan ock aflemnad bestyrkta afskrifter eller öfversättningar på engelska språket af de handlingar, som innefatta sagde förbindelser och åtaganden m. m.; så har, enligt hvad Fullmäktige uti en till Stats-Utskottet den 2 sistlidna Februari aflåten skrifvelse anmält, det önskade yttrandet angående denna sak genom svenska beskickningen i London erhållits af en dervarande framstående jurist, Herr C. Locock Webb, hvarefter detsamma blifvit af Statsministern för utrikes ärendena Fullmäktige tillståldt.

Enligt de i detta yttrande af bemälda jurist uttalade åsikter, skulle bolaget The Gellivara company limited, vid underlåtet uppfyllande af dess med svenska staten ingångna kontrakt om utförande och fullbordande af arbetena för Lule elfs kanalisering, vara förbunden att återbetala det belopp, som under därför bestämda villkor blifvit af

staten förskjutet. Men ansvarigheten för bolagets skulder och förbindelser skulle likväl ej sträcka sig utöfver bolagets tillgångar, det återstående obetalda beloppet af aktierna deruti inberäknadt. Som bolaget vore försatt under öfverinseende af the court of chancery, kunde någon laga åtgärd inom England mot bolaget icke företagas utan denna domstols medgifvande; och borde fordringsanspråken afdömas och bolagets tillgångar disponeras (be administered) med iakttagande af densamma föreskrifter. Den omständigheten att bolaget gjort konkurs i Sverige, och det förhållandet att statens fordringsanspråk der bevakats, syntes icke kunna inverka på statens rätt att, med anlitande af förfaringsättet inom England, fullgöra detta anspråk. Herr Locock Webb tillstyrkte derföre, att svenska staten skulle foga anstalt om dess anspråks anhängiggörande och fullföljande i England, hvarvid han tillade att, i fall viss tid för anspråkets upptagande hade blifvit bestämd och redan tilländagått, vore det nödvändigt att vända sig till court of chancery för att få framställa ett sådant anspråk; och torde det äfven fordras att erhålla särskild tillåtelse till framläggandet af en utredning, hvarigenom merberörda fordringsanspråk ådagalades.

Jemte anmälan om hvad det sålunda begärda och meddelade yttrandet hufvudsakligen innehåller, hafva Fullmäktige, med öfverlemnande af berörda yttrande äfvensom dertill hörande, likaledes från Herr Statsministern för utrikes ärendena mottagna, på engelska språket skrifva handlingar, för egen del uttryckt den åsigt att, i betraktande af härvid förekommande förhållanden, oftanämnda fordringsanspråk icke kunde, med utsigt om önskvärd framgång, af svenska staten vid engelsk domstol framställas emot aktieegarne i The Gellivara company limited, innan det genom utredningen af detta bolags till dess borgenärer afstädda tillgångar sig visat, huruvida och till hvilken del ifrågasvarande fordran kunnat med dessa tillgångar betäckas samt hvad öfriga med statens lika betalningsrätt egande och i bolagets konkurs vederbörligen bevakade och fastställda, men af konkursmassans tillgångar icke godtgjorda fordringar utgöra; och hade Fullmäktige — som i fråga om de vidare åtgärder, hvilka å svenska statens sida ansåges böra i England vidtagas, afvaktade underrättelse om det beslut Riksdagen, efter erhållen kännedom om ofvanomförmälda, enligt sednaste Riksdags föreskrift anskaffade yttrande, komme att fatta — gått i författning om påskyndande af meranämnda konkursutredning.

Beträffande denna hos Luleå Rådhusrätt anhängiga konkurs, uti hvilken statens ifrågasvarande fordran blifvit bevakad och vore att anse såsom fastställd till betalning af konkursmassans tillgångar, enär ingen anmärkning mot densamma förekommit, hafva Fullmäktige upplyst: att, enligt af en bland sysslomännen meddelade underrättelser, ej blott alla massans fastigheter, utom åtskilliga kronohemman för hvilkas föryttrande hinder mött, utan äfven löseegendomen, med undantag af redskap och materialier för kanalarbetena, väl vore försålda, men att indrifningen af säkra och försäljningen af osäkra fordringar hittills af uppgifna anledningar fördröjts, samt att ännu icke kunde beräknas huru stor utdelning för Riksgäldskontorets fordran vore att emotse, eller bestämmas huru

snart konkursmassan skulle kunna utredas och redovisas; och hade Fullmäktige, efter erhållandet af dessa upplysningar, förståndigat Riksgälds-kontorets ombudsman att söka, så snart sig lagligen göra låter, få borgenärerna sammankallade för att erhålla deras beslut i fråga om massans återstående fordringars ofördröjligen realiserande och för att derjemte inhemta öfriga borgenärers yttrande, huruvida de önskade med Riksgälds-kontoret förena sig om gemensamt anställande af rättegång i England emot aktieegarne i bolaget, för den händelse en sådan blefve å svenska statens sida beslutad.

Då sistlidne Riksdags Stats-Utskott uti sitt rörande detta ämne den 28 Mars 1870 afgifna utlåtande (N:o 34 sid. 14) uttryckt den åsigt, att det för svenska statens anseende och kredit varit väl behöfligt, om dess ställning till »The Gellivara company limited» blifvit af engelska jurister utredd och bedömd, på det genom en sådan utredning, hvilken sedermera kunnat offentliggöras, måtte klarligen kunna ådagaläggas, huruledes svenska staten på ett i alla hänseenden kontraktsevenligt sätt fullgjort sina förbindelser till det ifrågavarande bolaget, samt då den, till följd af Riksdagens bifall till Utskottets i nämnda utlåtande gjorda hemställan, för frågans utredande utsedde engelske jurist, på grund af den utaf honom framlagda fullständiga utredning, kommit till den åsigt, att bolagets konkurs i Sverige, eller det förhållande att staten bevakat sitt fordringsanspråk uti denna konkurs icke kunde inverka på statens rätt att fullfölja sitt anspråk med anlitande af förfaringssättet inom England, samt han på sådan grund lemnat det råd, att svenska staten borde foga anstalt derom, att dess anspråk mot bolaget anhängiggjordes och fullföljdes i England, och att för sådant ändamål nödiga framställningar gjordes till den af honom uppgifna engelska domstol, anser Utskottet, för sin del, de kostnader, som för bevakandet och utförandet af statens rätt och talan vid de engelska domstolar och andra myndigheter, der sådant kan erfordras, för att bringa denna sak till ett önskad slut, vara väl använda; och Utskottet hemställer alltså:

att Fullmäktige i Riksgäldskontoret måtte få sig uppdraget att vidtaga alla de åtgärder, som må finnas af behofvet påkallade, för att icke allenast bevara statens rätt mot förenämnda bolag, dess styrelse och delegare, utan ock för att förmå dem att fullgöra sina mot svenska staten åtagna förbindelser.

Och torde Utskottet få sig uppdraget

att om Riksdagens beslut i detta ämne lemna Fullmäktige nödig underrättelse.

Stockholm den 26 April 1871.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.